

*In het donker van de nacht ligt hij wakker en kan de slaap maar niet vatten
rusteloos keert hij zich van de ene op de andere zij;
De mannen die vanmiddag voor hem stonden... onderdanig...
hun smekende blikken op hem gericht... hij was hun enige hoop
Twee totaal verschillende werelden raken elkaar...
in zijn eigen huis... waar hij heer en meester is!
De mannen hadden er een verre reis voor overgehad om hier te komen.
De ontmoeting heeft alles weer boven gehaald...
Al die herinneringen uit zijn jeugd... tot en met het dieptepunt van hun verraad... houden hem uit zijn slaap
God weet hoe boos en intens verloren hij zich toen voelde. Toen... en in de jaren die volgden.
Ze hadden de pest aan hem gehad en dat was door de jaren heen alleen maar erger geworden.
Maar God leek andere plannen met hem te hebben... had hem grootse dromen gegeven ...
Zou dan nu het moment aangebroken zijn... waarover God hem heeft laten dromen?
'Maar...'; vraagt hij zich af:
'hoe ga ik nu, na zoveel jaar, om met de pijn van dat verraad van jaren geleden?
Hoe ga ik om met deze mannen... mijn eigen broers?'*

Jozef heeft ze vanmiddag voor zich zien staan, gezien hoe zij zich diep bogen, voor hem.
Het voortbestaan van zijn familie... van zijn... nee, van Góds volk, hing af... van wat hij zou gaan antwoorden...

De geschiedenis van Jozef is te lezen vanaf Genesis 37. Ik wil u aanraden dat gewoon eens als een boek te lezen. De helft van de parels die ik gevonden heb, noem ik vanmorgen nog niet eens.

Ik noem wel even een paar opmerkelijke gebeurtenissen in Jozefs leven.

1. Jacob had hem bijzonder lief omdat hij hem op hoge leeftijd gekregen had van zijn grote liefde Rachel
2. Jozef was gewend om met zijn halfbroers de schapen te hoeden.
Bij thuiskomst vertelde hij de slechte dingen, die zij hadden uitgehaald, door aan z'n vader
3. Jacob liet zijn voorliefde voor Jozef merken door voor hem een bijzondere mantel te maken.
Een mantel die een koningszoon niet zou misstaan. In ieder geval géén kleding voor herders als Jozef en z'n broers.
4. Jozef droomde dat ooit... zijn broers zich voor hem zullen buigen...
5. ... dat zelfs de zon en de maan zich ooit voor hem zullen buigen...
6. Hij deelde deze dromen met z'n familie...,
7. Z'n broers waren zo boos op hem; ze konden hem niet meer uitstaan.

Op het dieptepunt wilden zij hem vermoorden. Op voorspraak van Ruben (Ruben wilde hem laten ontsnappen) gooiden ze hem in een put en op voorspraak van Juda verkochten zij hem dan maar aan Ismaëlieten (nakomelingen van hun oudoom Ismaël) om als slaaf naar Egypte gebracht te worden. Thuis vertelden ze aan hun vader dat Jozef was gedood door een roofdier. Dat verhaal... deze leugen, hebben ze ongeveer 22 jaar lang volgehouden! En nu zijn Jozef z'n dromen werkelijkheid geworden. Zijn broers stonden voor hem... in diepe buiging.

Ruzie in de tent.

Laten we eens inzoomen op Jozef, de achterkleinzoon van Abraham, kleinzoon van Isaäk en zoon van Jacob.

Laten we eens een kijkje nemen in die gezinnen.

- 1.1. **Abraham** krijgt al te maken met twist: God hen een zoon beloofd, maar als Sara na lange tijd nog steeds niet zwanger is, verwekt Abraham bij de slavin Hagar een zoon: Ismaël. Hagar pest Sara daarmee. Later krijgt Sara dan alsnog de beloofde zoon Isaäk. Ismaël pest zijn kleine broertje Isaäk. Ruzie in de tent.. Gevolg: Ismaël wordt met Hagar de woestijn ingestuurd en Isaäk, de zoon van de belofte, word erfgenaam; Tot op de dag van vandaag zijn de gevolgen te merken... in het midden-oostenconflict.

1.2. **Isaäk** krijgt een tweeling: Esau en Jacob. Twee totaal verschillende jongens. Esau was meer geïnteresseerd in jagen en eten dan in z'n toekomst. Zo'n RTL7-figuur "Meer voor mannen"... Esau en zijn Hethitische vrouwen waren een kwelling voor zijn ouders (Ge. 26:35). Jacob was TAMIM, een man uit 1 stuk, rustig, huiselijk. Esau verkoopt het eerstgeboorterecht aan Jacob voor niet meer dan een bord soep. Toen Isaäk stervende was, heeft Jacob dat eerstgeboorterecht opgeëist en van Esau afgetrosgeld. Esau is woedend (maar hij had het zelf verkocht). Ruzie in de tent. Jacob vlucht naar hun oom Laban. Jaren later, als Jacob weer terugkeert, verenigen de beide broers zich niet met elkaar; ieder gaat zijn eigen weg.

1.3. **Jacob** krijgt 12 zonen en 1 dochter, bij 4! vrouwen! Wat een huishouden moet dat geweest zijn. Ik heb net al wat gebeurtenissen genoemd. En ook hier is het: ruzie in de tent.

Wat we in Jozefs familie steeds weer terug zien komen is: competitie, jaloezie en onrecht.

Het is bekend dat we niet los staan van ons voorgeslacht. De patronen die zijn ontstaan, kunnen zijn sporen trekken in ons eigen leven. Dat doet wat met ons, maar... is het ons lot om te leven volgens de negatieve patronen van ons voorgeslacht?...Zijn we daarin als het ware 'gevangen'...?

Hoe ging het verder met Jozef?

- Jozef is dus door zijn broers verkocht als slaaf. Weg toekomstplannen... weg uitzicht...
- Dan komt hij in Egypte (door de vrouw van zijn werkgever Potifar) ook nog eens onterecht in een gevangenis
- En als hij daar in die gevangenis een schenker van de farao een goede droomuitleg geeft, vraagt hij "*Je doet toch wel een goed woordje voor me hè?*"... Jozef wacht... en wacht... en wordt 'vergeten'... 2 jaar lang vergeten! (Gen.41:1)...
- Uiteindelijk tipt de schenker de farao toch over Jozef en mag Jozef twee dromen van die farao uit komen leggen. Jozef vermeldt daarbij wél dat God die dromen uitlegt en niet hij. Dat verschil zal de farao worst wezen en zo komt Jozef van de gevangenis in één keer op de positie van onderkoning. Waarom? Om Egypte te redden van de hongersnood... of?...
- Krijgt Jozef deze plek van God om ook Israël, het volk van God, te redden van de hongersnood? Want God wil en gaat dóór met Zijn plan met Zijn volk, opdat alle volken gezegend worden. Opdat iedereen vrij komt van zijn of haar gevangen-zijn. Daar is God op uit.

En ineens stonden zijn oudere broers daar voor hem. Hoe had Jozef kunnen reageren? Heb je daar wel eens over nagedacht? Hoe zou je reageren in zo'n situatie? Je bent als 17-jarige door je eigen vlees en bloed verraden en verkocht omdat je eerlijk was en je dromen deelde. En nu staan die broers smekend voor je en jij hebt de positie en de macht... stel je dat eens voor... Hoe zou jij reageren? Roep eens wat?

De 5 G's;

We hebben het in deze preken-serie over relaties en hoe die verstoord kunnen raken door voorvallen en gebeurtenissen. In de psychologie wordt wel gewerkt met de 5 G's. Problemen beginnen vaak met een:

- 1.1. Gebeurtenis. Die geeft een
- 1.2. Gedachte. Daaruit komt een
- 1.3. Gevoel. En dat is vaak het begin van
- 1.4. Gedrag. En tot slot zitten we met de:
- 1.5. Gevolgen.

Nu heb ik 3 scenario's bedacht, die we op Jozefs ontmoeting met zijn broers kunnen leggen. Er zijn meer scenario's te bedenken, maar dit is geen masterclass psychologie. Waar zouden we uitkomen, als we die scenario's eens langslopen?

Scenario 1: Wraak:**Gebeurtenis**

- 1 Jozef droomt Gods plan voor hem maar
  - 2) hij wordt verkocht door zn broers
  - 3) en die staan nu smekend voor hem
- Deze Gebeurtenissen zijn in alle 3 de scenarios gelijk.

Gedachte

Dat verraad, dat is jullie schuld; nu staan jullie voor me.
Payday. Nu heb ik heb de macht.

Gevoel

Pijn en slachtoffer-gevoelens. Ik mis m'n vader, moeder en broertje Benjamin en ik zal jullie krijgen

Gedrag

Beul, ik heb een klusje voor je. Ter plekke executeren die bastaards. Geen woord meer aan vuilmaken

Gevolgen

Jozef had zichzelf gediskwalificeerd voor z'n missie. Hij had profetieën van God gekregen en had... door wraak te nemen op zijn broers... zichzelf onmogelijk gemaakt om het volk van Israël door de hongersnood te leiden.... Thuis had Jacob zijn zonen nooit meer teruggezien. De hongersnood had aangehouden. De gevolgen zouden dramatisch zijn geweest.

Komt deze reactie voort uit pijn, beschadiging of afwijzing? Wat denkt u? Ik denk van wel. En we hebben allemaal weleens wraakgevoelens, maar... hoe begrijpelijk ook... geestelijke vrucht zit er niet in. Je laten leiden door wraakgevoelens helpt je niet in je geestelijke groei en dat kan je zelfs blokkeren om tot Gods bestemming te komen. Je raakt gevangen in je eigen gevoelens. Als wraakgevoel onze stuwende kracht wordt... zijn wij ver van God en zijn doel verwijderd, want wraak roept ook weer wraak op bij de ander... en waar stopt het dan?

Scenario 2: Softe benadering:**Gebeurtenis**

- 1 Jozef droomt Gods plan voor hem maar
  - 2) hij wordt verkocht door zn broers
  - 3) en die staan nu smekend voor hem
- Deze Gebeurtenissen zijn in alle 3 de scenarios gelijk.

Gedachte

Onmacht. Hoe ga ik hier mee om? Nu m'n broers hier toch zijn; waarom zou ik mij niet meteen bekend maken? Het is toch goed gekomen met mij? ... en dan mogen wij toch niet langer zeuren? En de Bijbel zegt toch dat we moeten vergeven? Ach, hoelang is dat verraad van m'n broers nou geleden? Minstens 22 jaar. Laten we het maar houden op 'leiding van God'

Gevoel

Pijn en slachtoffer-gevoelens; Ik mis mn vader, moeder en broertje Benjamin. Maar we moeten verder...

Gedrag

Stel je de ontvangstzaal voor waar Jozef zat en hij herkent zijn broers en roept dan: *"Hey broers, ik ben Jozef. Jongens, hoe is het met jullie? Kijk, alles is goed gekomen, moet je zien wat ik allemaal gekregen heb – heb je alles al gezien? Kom, ik geef jullie een rondleiding! Ik ben nu de op 1 na belangrijkste man van het land geworden. Het is hier Fantastisch! Wat heb je nodig? Wat wil je? Ik kan het je allemaal geven en over vroeger praten we niet meer; dat zijn van die ouwe koeien man. Laten we gaan feestvieren... we zijn nu weer één..."*

Gevolgen

(alles, ook puur onrecht, wordt zo bedekt met de mantel der 'liefde') Je hoort de broers denken:

"Oh,... alles is toch nog goed gekomen; zo erg was het dus toch niet wat we deden.

Het was vast Gods leiding... We komen er mee weg.

We kunnen onveranderd door rotzooien.

Berouw is nergens voor nodig joh..."

Jozef zou z'n broers geestelijk kapot hebben gemaakt. Die waren onveranderd gebleven en vermoedelijk hadden zij nooit Israël en zijn familie naar Egypte gehaald. Waarom niet? Dan zou namelijk uitkomen dat zij hem al 22 jaar voorgelogen hadden. Thuis had Jacob zijn zonen vermoedelijk nooit meer teruggezien. Dus ze zouden Jacob hiermee ook gevangen houden. De hongersnood had aangehouden. En de broers hadden hier in Egypte wel, maar thuis niet te eten gehad. Dus zouden ze wellicht in Egypte overwinteren, bij Jozef ... 'gevangen door de omstandigheden' De gevolgen zouden, bij deze softe benadering, vermoedelijk dramatisch zijn geweest. Het lijkt heel liefdevol en lijkt heel christelijk (hoewel ze dat woord toen nog niet kenden), maar is het dat ook?... Zou Jozef met deze softe behandeling zijn broers nou vrijzetten, of juist gevangen houden?

3 Scenario Geestelijk

Gebeurtenis

1 Jozef droomt Gods plan voor hem maar

2) hij wordt verkocht door zn broers

3) en die staan nu smekend voor hem

Deze Gebeurtenissen zijn in alle 3 de scenarios gelijk.

Gedachte

De gevoelens worden ook niet ontkent, weggestopt of onderdrukt, maar staan ten dienste van wat God wil. Wij mensen hebben niet alleen een ziel, maar ook een geest (de ziel is "ik wil, ik voel en ik vind") (onze geest is "geweten, intuïtie en communiceren met God"). In ieder geval kunnen we onze onmacht en worstelingen met God delen. Ik kan mij voorstellen dat Jozef gedacht heeft: *Ik mis m'n ouders en m'n broertje Benjamin en ik snap niet hoe dit nog goed moet komen... maar God heeft zelf gezegd dát het goed komt; niet hoe het goed zal komen...*

Gevoel

Jozef getuigt zelf over zijn gevoelens aan de schenker van dat onrecht in Genesis 40:15 ***"Want gestolen ben ik uit het land der Hebreëën, en ook hier heb ik niets gedaan, waarom zij mij in dit kerkerhol hadden kunnen zetten."*** Pijn en slachtoffer-gevoelens. Maar God blijft trouw aan zijn woord. De gevoelens zijn wel grotendeels dezelfde als bij de eerste twee scenario's, maar de gevoelens hebben niet meer de overhand, ze hebben niet de regie!

De vraag die **Jozef** moest beantwoorden is: *Hoe kan ik voorkomen dat mijn pijn, mijn verdriet, een blokkade gaat vormen voor Gods doel met mij om alle volken van de aarde te zegenen? Want dat is waar God mee bezig is."* ... En laten we eerlijk zijn; dat is ook voor ons echt een puzzle.

Gedrag

Jozef z'n worsteling en de uitkomst daarvan vinden we al terug in de namen van z'n kinderen. Genesis 41 zien we dat zijn oudste zoon "Manasse" heet, want ***"God heeft mij al mijn moeite doen vergeten, en ook het gehele huis van mijn vader."*** En aan z'n tweede zoon geeft hij de naam "Efraim", want ***"God heeft mij vruchtbaar gemaakt in het land van mijn ellende."*** Jozef heeft gigantisch geleden en hij poetste dat NIET weg. Hij ontkende het ook niet, maar bleef op God vertrouwen. En nu komt het erop aan: zijn broers staan voor hem. Dit is een sleutelmoment. Wat deed Jozef?...

Wat we lezen... over wat Jozef deed, is wijs en opmerkelijk. Als Jozef in 2019 zou leven, zouden er protestacties komen, in de sociale media zou hij veracht worden en Lucky tv had beslist wel weer een spottend filmpje gemaakt:

Jozef test zijn broers tot op het bot... Wát doet Jozef? Serieus? Dat meen je niet:

1. toen hij hen herkende, toen pas herinnerde Jozef zich wat hij had gedroomd... toen, in zijn jeugd... en verschool Jozef zich achter z'n status van onderkoning en sprak hij hen bits toe
2. Jozef informeert heimelijk hoe het met de familie gaat
3. Jozef meet de hartsgesteldheid van zijn broers (zijn het nog steeds van die galbakken?) en spreekt hen bits toe: **18 Op de derde dag zei Jozef tegen hen: 'Als u in leven wilt blijven, doe dan wat ik nu ga zeggen, want ik ben een godvrezend man. 19 Als u betrouwbaar bent, laat dan één van uw broers achter in de gevangenis; de anderen kunnen gaan en graan meenemen voor de honger van uw families; 20 maar u moet uw jongste broer bij mij brengen. Dan zal de waarheid van uw woorden blijken en zult u niet sterven.'**

Genesis 42:18-20.

Gevolgen

1. Let op de reactie van de broers! Schokkend! **21 Ze zeiden tegen elkaar: 'Helaas, wij hebben dit aan onze broer verdiend. Wij zagen hoe hij angstig om genade smeekte, maar wij hebben niet willen luisteren. Daarom treft ons dit ongeluk.'** **22 En Ruben zei: 'Ik had jullie toch gezegd, je niet aan de jongen te vergrijpen, maar jullie wilden niet luisteren. En nu zien we hoe zijn bloed wordt teruggeëist.'** **23 Omdat zij zich van een tolk bedienden wisten zij niet dat Jozef hen verstond.**

Genesis 42:21-23

De broers blijken veranderd. Bij Jozef springen de tranen in de ogen, maar het is nog te vroeg om te zeggen wie hij werkelijk is. Simeon blijft achter in de gevangenis en de volgende keer moet Benjamin meekomen. Het gebeurde, zoals Jozef had bevolen, ondanks heftig tegenstribbelen van Jacob (Genesis 45:23-46:4). Als ze weer bij Jozef terugkomen, mét Benjamin, trekt hij het niet langer. Benjamin heeft de tocht overleefd, met zijn broers bij zich! Jozef rent uit de zaal; jankt z'n ogen uit, wast zich en komt weer terug... Nu maakt hij zich bekend en kan de relatie op een gezonde manier herstellen. En, wat nog belangrijker is, Gods plan om Israel van de hongerdood te redden, kan tot uitvoer gebracht word. Vrijheid!

En hoe verging het Jozef broers? Op het moment dat Jozef zich bekend maakt, schrikken die broers zich helemaal lek. Het is kennelijk heel moeilijk om vergeving of genade te ontvangen. Zelfs toen alles goed gekomen was en Jacob was gestorven, vreesden de broers nog steeds voor Jozefs wraak: "Nu zal hij zich wreken, want tot nu heeft hij zich nog ingehouden". Ze blijven bang voor Jozef. En Jozef blijft voor hen zorgen.

Wanneer ons kwaad is aangedaan, dan is het een begrijpelijke reactie, wanneer we daar met heftige gevoelens op reageren. Het is goed om boos te worden op het kwade... Kwaad is kwaad en zonde is zonde. Maar we beschadigen elkaar als we, wanneer ons onrecht is aangedaan of wanneer we op één of andere manier geconfronteerd worden met het kwaad, die gevoelens gaan koesteren, zodat ze ons gedrag gaan bepalen.

Aan de andere kant beschadigen we onszelf en elkaar ook, als we "om de lieve vrede" of om wille van "de eenheid" niet meer mogen zeggen wanneer iets tegen Gods wil in gaat. De gevolgen, zoals we hebben gezien in scenario 1 en 2, kunnen dramatisch zijn. Kortom, als we in onze emotie blijven steken en vanuit onze ziel reageren op kwaad... dan missen we het doel dat God met ons leven heeft en zetten wij onszelf gevangen.

Goddank is God anders! Zijn gedachten zijn niet zoals onze gedachten! Ja, God heeft een Zoon, die Hij "mijn Geliefde, in wie Ik een welbehagen heb" heeft genoemd. Het is Zijn enigst Kind! Maar God verlangt vurig naar Zijn andere 'kinderen', die op aarde zijn en daar verdwaald en verloren rondlopen, zonder Hem. Daarom heeft Hij Zijn Geliefde Kind op de aarde 'geworpen', heeft Hij Hem zelfs op het zwaarste moment in dat aardse bestaan, in het diepst van Zijn lijden, "vergeten" en in de steek gelaten gelaten... zodat wij, zodat u, zodat ik... Zijn 'lieveling' kunnen zijn en "nooit meer door Hem verlaten zullen worden"(Hebr. 13:5) oftewel "VRIJ" zouden worden.

Ikzelf heb best wel moeite om Jozefs gedrag zelf in praktijk te brengen, als ik tegen onrecht aanloop. Zeker als ik moe ben... Om dan niet vanuit emotie, maar door Gods Heilige Geest geleid, in wijsheid te ageren en te reageren. En als ik moe ben én tegen onrecht aanloop...

Ik slaag daar niet altijd in en kan en wil daar nog graag in groeien, ik hoop u ook.

Afsluiting:

Jozef had op de harde manier geleerd om zich niet door zijn (zielse) emoties te laten leiden. Hij had zijn dromen niet gekregen om mee op te scheppen. Hij wás door God uitgekozen voor een groter plan. Maar hij is echt héél diep gegaan vóór God met hem tot dat doel kon komen. Jozef was zich heel goed bewust, dat Egypte slechts voor tijdelijk was, zoals de wereld voor ons slechts tijdelijk is.

Er zijn veel overeenkomsten tussen het leven van Jozef en Jezus. Beiden lieten zich niet door hun (zielse) emoties leiden, zie Jezus' strijd in Gethsemané, maar zochten naar God's wil, zodat God tot Zijn doel kon komen!

Jozef z'n missie was om het volk Israël in leven te houden tijdens een grote hongersnood

Jezus is naar de aarde gekomen als het Brood des Levens, en heeft zichzelf gegeven als losprijs voor allen.

Appel:

En wat doe jij? En wat doe ik?

Ben ik, voor wie honger heeft, een Jozef?

Ben ik, voor wie het liefdevol kloppende hart van de Vader nog niet kent, als Jezus?

Onze missie is om dit goede nieuws uit te leven en uit te dragen. Hoe? Door ons niet te laten leiden door wraakgevoelens of door de softe benadering, want die houden je alleen maar gevangen. Maar door ons te richten op de wil van God, zijn kind te zijn en Hem de regie te geven.

Waar de Geest van God is, daar is vrijheid. Amen.